

Ósvaraður spurningur um uppboðssøluna:

Hví gjørdi løgmaður í 2016 tað mótsatta av tí hann segði í 2015?

Óli Jacobsen

Í fyrru greinini um uppboðssølulógina kundi staðfestast, at 17 tingfólk heilar tvær ferðir broyttu rættar- og sáttmálagrundarlagið hjá fiskivinnuni, hóast einasta kenda lögfrøðiliga niðurstøða staðfesti, at hetta sannlíkt var rættarbrot.

Spurt varð, hvussu løgtings-skrivstovan kundi sleppa sær undan at gera ta av vinnunevndini umbidnu lögfrøðiligu kanning av hesum serdeillis prinsipiella máli, har slík lóggáva ikki er sæð fyrr. Serligan áhuga hefur hetta, tá vit vita, at ein gerðarrættur í 2013 hefur avvíst grundgevingina hjá landsstýrinum í hesum inntrivi í galdandi sáttmálar.

Men tað er so einki komið fram enn, sum gevur nakra sum helst

ábending um svar ella frágreiðing. Men kanska er einki svar eisini eitt svar!

Løgmaður: Skiftandi støður í avgerandi rættarspurningi

Júst í hesum sambandi er vert at notera sær skiftandi støðurnar hjá lögmanni í hesum spurningi, sum eisini snýr seg um rættartrygd, hóast tað í hesum førinum “einans” snýr seg um nakrar “ríkar reiðarar”.

Javnaðarflokkurin hevði í síðsta valskeiði fleiri ferðir uppskot um, at øll skip við føroyskum veiðirættindum skuldu avroknast eftir galdandi føroyskum sáttmálum. Hetta er eitt logiskt sjónarmið.

Hetta hendi seinastu ferð í 2015. Her sigur flokkurin í sambandi við, at líknandi uppskot varð felt í undanfarnum tingsetum:

Tá varð ført fram av bæði landsstýrismanninum í fiskivinnumálum og samgongumeirilutanum í

Vinnunevndini, at tað var óheppið, at Løgtingið skuldi áseta lønarviðurskiptini á arbeidsmarknaðinum við lóg.

Hetta er á ongan hátt rætt. Verður lógaruppskotið samtykt av Løgtinginum, hava partarnir á arbeidsmarknaðinum framhaldið fult frælsi til at samráðast og gera tær avtalur um lønarviðurskipti, sum partarnir semjast um.

Broytingin verður einans tann, at sáttmálarnir millum manningarfeløgini og arbeidsgevararnar skulu virðast og haldast....

Við øðrum orðum vildi Aksel Johannesen í andstøðu verja rættin hjá pørtunum á arbeidsmarknaðinum at hava frælsar samráðingar, meðan hann sum løgmaður ger seg inn á henda grundleggjandi rætt.

Fram til 2015 vildi flokkurin staðfesta, at hann virðir fría samráðingarrættin hjá pørtunum á arbeidsmarknaðinum. Men í 2016 fremur hann í verki tað beint mótsatta uttan nakra grundgeving.

Hóast fleiri ferðir spurður av floksfeløgum, um lögfrøðiliga grundarlagið fyri hesi kúvending, noktar hann at geva frágreiðing!

Borgarin, og ikki minst vinnan, átti at kunnað væntað eina frágreiðing frá lögmanni um eina so radikala støðubroyting, sum her er talan um.

Miðlar, ikki minst KVF, plaga at vera skjótir úti um seg, tá ið politikarar mótsiga sær sjálvum. Nú um dagarnar var tað andstøðutingmaðurin, Magni Laksafoss, sum skuldi svara fyri, at hann hevði støðu hann hevði í 2011 í spurninginum um uppboðssølu av fiskirættindum. Tað var enn tá róð uppundir, at hann var “keyptur” av reiðarum.

Men eingin miðil spyr lögmann um sína kúvending frá einum ári til tað næsta í einum so grundleggjandi spurningi um rættartrygd, sum her er talan um.

Í lógarspurningum er tað eisini vanligt er at kalla lögfrøðingar inn í kringvarpsstovuna fyri at lýsa málið lögfrøðiliga. Men tað er eftir øllum at døma ikki komið KVF til hugs í hesum máli, hóast her er talan um ein so lögfrøðiligan spurning, sum tað kann hugsast.

Rættvísi valdast nevnliga, hvør tað er ...

Fyri kortum fekst kortini ein ábending um grundarlagið fyri nýskapandi rættarpolitikkinum hjá lögmanni og samgonguni.

Tann 3. oktober 2016 visti heima-

siðan in.fo á, at Sonja Jógvansdóttir í samband við lønarsamráðingar í 2013 fullkomiliga avvísti møguleikan fyri, at landsstýrið legði seg út í sáttmálan, um tað ikki gjørdist semja í samráðingum í samband við Strandferðsluna.

Men í lógini um royndaruppboðssølu atkvøddi hon fyri, at løgtingið legði seg út í ein galdandi sáttmála og enn tá ógildaði ein rættarúrskurð. Seinni sama dag endurgav in.fo SJ fyri at siga, at hesi bæði málini ikki kunnu sammetast. Hetta er púra rætt - tað, sum SJ gjørdi, er nevnliga nógv víðgongdari enn tað, sum hon var í móti, at landsstýrið tá móguliga kundi gjørt.

At lóggeva sáttmálar er ikki heilt óvanligt í rættarsamfeløgum í samband við arbeidssteðg, tá sáttmálin er farin úr gildi, og hetta kann fara at kosta samfelagnum dýrt.

Men at leggja seg út í verandi sáttmálar er óhoyrt og er ikki komið fyri fyrr í Føroyum og neyvnan í londum, vit sammeta okkum við.

Sum áður nevnt er umrøddi spurningur avgjørdur av einum gerðarrætti, sum feløgini hava bundið seg at fylgja.

Men hetta ger SJ ikki. Hon sigur seg nevnliga ikki “vera sannfórda um, at dómurin hjá gerðarrættinum var rættur”.

Hetta sigur SJ, hóast øll hennara sjónarmið vórðu førd fram í gerðarrættinum.

Øll sakarmál eru jú grundað á ósemju millum tveir partar. Tað er tí, at tey verða lögð fyri ein rætt, har annar parturin vinnur og hin tapir. Hetta mugu partarnir so byggja seg fyri. Hetta er sera grundleggjandi í einum rættarsamfelagi.

Í umrødda gerðarrættarmáli um luttøku hjá manningini í kvotakeypi var SJ vitni og harvið partur hjá saksøkjandi partinum, FF. Hon váttaði í rættinum at hava verið við til samráðingar við Reiðarafelagið eisini um júst henda spurning, sum seinni varð sleptur.

Gerðarrætturin tók ikki undir við sjónarmiðinum hjá SJ. Í tí parti av málinum og grundgevingunum, har SJ vitnaði, varð hennara frágreiðing enn tá avvíst av øðrum av teimum gerðarrættarlimunum hjá FF, sum er lögfrøðingur.

Gerðarrætturin kom annars til eina greiða niðurstøðu, sum var í andsøgn til sjónarmiðini hjá SJ.

Tískil hefur løgtingið ikki bara lagt seg út í ein galdandi sáttmála,

tað hefur eisini lagt seg út í rættarskipanina við at seta úr gildi ein rættarligan úrskurð. Hetta er gjørt við avgerandi atkvøðuni hjá umboði fyri tapandi partinum í hesum máli!

Løgmaður sum hægstarættardómari

Henda nýhugsan hjá lögmanni innan rættarøkið merkir, at tað kann bera til at leggja sak móti arbeidsgevara við kravi, sum gongur beint móti orðingum í sáttmálanum. Tá ein slík sak verður tapt, so er at sleppa sær á ting og gerast avgerandi atkvøðan. Við henni kann rættarúrskurðurin ógildast!

Tað nærmasta, sum er komið fram um grundarlagið fyri hesi lóggávu, er henda svadan hjá SJ á in.fo:

Reiðariini hava í nógv ár tikið pengar úr skipanini til sín sjálvs, heldur enn at manningin hefur fingið nakran ágóða. At nú ein útreiðsla skal turkast uppí manningina er ikki rímiligt. Reiðarar hava stungið pengar niður í lumman í fleiri ár, og nú tá ið landið skal hava nakað, so vilja teir ikki meira.

Til hetta er at siga, at reiðarar hava skyldu til at avrokna sambært sáttmálan, sum er púra greiður. Sambært sáttmálanum kunnu reiðarar ikki stinga nakað í lumman, sum teir ikki eiga. Er nakar ivi, so kann hann leggjast fyri t.d. ein gerðarrætt, sum tað er gjørt her.

Men hesi sjónarmið hjá SJ, sum annars eru avvíst í umrødda rættarúrskurði, kunnu lættliga tillagast komandi mál, tá løgmaður - sum enn tá er lögfrøðingur og umsitur lógarmál í landsstýrinum - í framtíðini sum ein annar hægstarættarforseti uttan viðgerð og uttan grundgeving fer at ógilda fleiri rættarúrskurðir tí samgongufelagi “ívast í um dómurin er rættur”.

Tann stóri spurningurin er eisini, at tá ið hetta kann gerast, hvar er so markið? Men tað hava vit heldur onga frágreiðing fingið frá lögmanni um!

Sum hetta mál liggur, so er niðurstøðan tann, at víst vil løgmaður, Javnaðarflokkurin og samgongan hava rættartrygd. Men bara um hon ikki stríðir í móti áhugamálunum hjá samgongufeløgum.

Rættartrygd skal nú eisini valdast!

Jón Magnus Joensen

Listaframsýning í Smiðjuni í Lítluvík 27.-31. januar

Tilsamans eru umleið 35 málningar. Myndavalið er Tórshavn, føroysk bygðarløg og føroyska náttúran.

Jón hefur gingið á listaskúla í Holbæk og hefur havt nógv framsýningar m.a. í Smiðjuni í Lítluvík, Mentamálaráðnum og á Ólavsøkuframsýningum í Listaskálanum.

OPIÐ ER:

Fríggjadag kl. 15-19	Mánadag kl. 15-19
Leygardag kl. 10-19	Týsdag kl. 14-19
Sunnudag kl. 14-18	